

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 5 Δεκεμβρίου 2019

Ενωσιακά μέτρα για τη σταθεροποίηση του εισοδήματος των γεωργών: ανεπαρκής η αξιοποίησή τους, σε συνδυασμό με υπεραντισταθμισή, διαπιστώνουν οι ελεγκτές

Σύμφωνα με νέα έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα ενωσιακά μέσα για τη στήριξη των γεωργών προκειμένου να προστατεύσουν το εισόδημά τους έναντι της πτώσης των τιμών και των απωλειών παραγωγής πέτυχαν εν μέρει μόνο τους στόχους τους, η δε αξιοποίησή τους παραμένει ανεπαρκής και άνιση. Επιπλέον, σύμφωνα με τους ελεγκτές, η στόχευση ορισμένων έκτακτων μέτρων δεν είναι η ενδεδειγμένη, και μπορούν να οδηγήσουν στην καταβολή δυσανάλογων αντισταθμιστικών πληρωμών.

Η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) της ΕΕ προβλέπει σειρά μέτρων που αποσκοπούν στη διασφάλιση ενός σταθερού και επαρκούς εισοδήματος για τους γεωργούς. Οι άμεσες ενισχύσεις προς τους 6,4 εκατομμύρια γεωργούς στα 28 κράτη μέλη ανέρχονται σε 41 δισεκατομμύρια ευρώ. Παράλληλα με τις άμεσες ενισχύσεις, η ΚΓΠ περιλαμβάνει ειδικά μέσα για την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων στον τομέα της γεωργίας. Παραδείγματος χάριν, για τη σταθεροποίηση των γεωργικών εισοδημάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν η ασφάλιση και τα ταμεία αλληλοβοήθειας. Προβλέπεται επίσης η λήψη έκτακτων μέτρων, τα οποία αποσκοπούν στη σταθεροποίηση της αγοράς συνολικά σε περίπτωση σοβαρής διαταραχής. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση της απαγόρευσης εισαγωγής ορισμένων γεωργικών προϊόντων από την ΕΕ, την οποία επέβαλε η Ρωσία το 2014.

Οι ελεγκτές εξέτασαν συγκεκριμένα αν τα εν λόγω εργαλεία εφαρμόστηκαν κατά τρόπο αποδοτικό, καθώς και αν απέφεραν αποτελέσματα. Επικεντρώθηκαν ιδίως στην ενωσιακή στήριξη για ασφάλιση και στα έκτακτα μέτρα που ελήφθησαν για τον τομέα των οπωροκηπευτικών σε συνέχεια της επιβολής των ρωσικών κυρώσεων το 2014.

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Οι ελεγκτές αναγνωρίζουν ότι η ΚΓΠ προβλέπει μια σειρά μέσων προστασίας του εισοδήματος. Στο πλαίσιο αυτό, σημαντικός είναι ο ρόλος των άμεσων ενισχύσεων. Κατά μέσο όρο, οι άμεσες ενισχύσεις αντιστοιχούν στο ένα τέταρτο του γεωργικού εισοδήματος και παρέχουν στους γεωργούς τη δυνατότητα να αντεπεξέρχονται καλύτερα σε συνθήκες υποχώρησης των τιμών ή μειωμένης παραγωγής, γεγονός που μειώνει την ανάγκη τους για ασφάλιση. Ταυτόχρονα, η ΚΓΠ ενθαρρύνει όλο και περισσότερο τη λήψη προληπτικών μέτρων, ιδίως ενθαρρύνοντας τους γεωργούς να υιοθετήσουν ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές πρακτικές. Ωστόσο, οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι ο αντίκτυπος στη συμπεριφορά των γεωργών ήταν περιορισμένος, καθώς όσοι είναι ασφαλισμένοι ενδέχεται να έχουν λιγότερα κίνητρα να εφαρμόσουν μια ανθεκτικότερη επιχειρηματική στρατηγική ή να προσαρμοστούν στην αλλαγή του κλίματος.

Σύμφωνα με τους ελεγκτές, το μεγαλύτερο μέρος της ύψους 2,6 δισεκατομμυρίων ευρώ στήριξης που έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ για την ασφάλιση των γεωργών έναντι της αστάθειας των τιμών και των απωλειών παραγωγής είχε μικρό αντίκτυπο. Το ποσοστό των γεωργών που έχουν επωφεληθεί από τη στήριξη αυτή είναι πολύ μικρό, καθώς λιγότερο από το 10 % όσων ασφαλιζονται το κάνουν με τη στήριξη της ΕΕ. Οι περισσότεροι γεωργοί δεν εξετάζουν καν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων μετριασμού του κινδύνου, καθώς προσδοκούν ότι σε περίπτωση κρίσης θα εισπράξουν σημαντική δημόσια ενίσχυση. Επιπλέον, η στήριξη της ΕΕ για την ασφάλιση των γεωργών δεν διοχετεύεται σε εκείνους που την έχουν πραγματικά ανάγκη. Στα δύο κράτη μέλη που κάνουν μεγαλύτερη χρήση της στήριξης αυτής (Ιταλία και Γαλλία), οι ελεγκτές παρατήρησαν συγκέντρωση των ενισχύσεων στον αμπελοοινικό τομέα. Στον τομέα αυτό, όπου το ασφαλιζόμενο κεφάλαιο μπορεί να φθάνει τα 115 000 ευρώ/εκτάριο, πολλοί δικαιούχοι, δεδομένης της οικονομικής επιφάνειας και του προφίλ κινδύνου τους, θα είχαν ασφαλίσει την παραγωγή τους ακόμη και χωρίς την επιδότηση από την ΕΕ.

«Προς το παρόν είναι περιορισμένα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι υπάρχει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία στην εν λόγω στήριξη για τη σταθεροποίηση του εισοδήματος των γεωργών», δήλωσε ο Samo Jereb, Μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και αρμόδιος για την έκθεση. «Η στόχευση των μέτρων πρέπει να βελτιωθεί ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται από τους γεωργούς που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη στήριξης, και πρέπει να είναι συμβατά με την ανάπτυξη του προληπτικού χαρακτήρα και της ανθεκτικότητας της γεωργίας.»

Όσον αφορά τα 513 εκατομμύρια ευρώ που δαπανήθηκαν για τη στήριξη του τομέα των οπωροκηπευτικών την περίοδο 2014-2018 σε συνέχεια της ρωσικής απαγόρευσης εισαγωγών, η ΕΕ δεν έχει ορίσει αντικειμενικές παραμέτρους για να εξεταστεί η χρήση τους. Παραδείγματος χάριν, ποσοστό 61 % της στήριξης διατέθηκε στους παραγωγούς μήλων (κυρίως στην Πολωνία), μολονότι οι εξαγωγές μήλων είτε παρέμειναν σχεδόν σταθερές είτε ακόμη και αυξήθηκαν. Έκτακτα μέτρα εφαρμόστηκαν και σε σχέση με άλλα φρούτα (όπως τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια), προκειμένου όμως να αντιμετωπιστεί η διαρθρωτική υπερπαραγωγή στην ΕΕ και όχι διαταραχές της αγοράς. Τέλος, οι ελεγκτές επισημαίνουν ότι το κόστος της στήριξης της ΕΕ για την απόσυρση προϊόντων για δωρεάν διανομή ήταν μεγάλο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα ποσά που καταβλήθηκαν υπερέβαιναν κατά πολύ τις τιμές της αγοράς και, ως εκ τούτου, οδήγησαν σε υπεραντιστάθμιση. Επιπλέον, οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι τα περισσότερα από τα προϊόντα που αποσύρθηκαν για δωρεάν διανομή επέστρεψαν τελικώς στην αγορά σε άλλη μορφή (παραδείγματος χάριν με τη μορφή χυμού στην Ελλάδα και την Ισπανία), ενώ μικρό μόνο μέρος διατέθηκε σε άτομα που έχουν ανάγκη.

Δεδομένων των πρόσφατων νομοθετικών προτάσεων για τη μελλοντική ΚΓΠ, επιδίωξη των οποίων είναι να ενισχυθεί η εστίαση στη διαχείριση κινδύνων, οι ελεγκτές συνιστούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα εξής:

- να ενθαρρύνει τους γεωργούς να προετοιμάζονται καλύτερα για την αντιμετώπιση κρίσεων·
- να σχεδιάσει και να παρακολουθεί καλύτερα τη στήριξη για ασφάλιση·
- να αποσαφηνίσει τα κριτήρια για την ενεργοποίηση και τον τερματισμό έκτακτων μέτρων· και
- να προσαρμόσει την αντιστάθμιση όσον αφορά τις ενέργειες απόσυρσης.

Σημείωμα προς τους συντάκτες

Η ειδική έκθεση αριθ. 23/2019, με τίτλο «Σταθεροποίηση του εισοδήματος των γεωργών: ολοκληρωμένη μεν η εργαλειοθήκη, πρέπει όμως να αντιμετωπιστούν η ανεπαρκής αξιοποίηση ορισμένων μέσων και η υπεραντιστάθμιση», είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του ΕΕΣ (eca.europa.eu) σε 23 γλώσσες της ΕΕ.

Τον Νοέμβριο του 2018, το ΕΕΣ δημοσίευσε τη [γνώμη του σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για τη μελλοντική ΚΓΠ](#).

Έως το τέλος του 2020, προτίθεται επίσης να δημοσιεύσει ειδική έκθεση σχετικά με τα έκτακτα μέτρα που έλαβε η ΕΕ για την αντιστάθμιση των διαταραχών στην αγορά γαλακτοκομικών προϊόντων την περίοδο 2014-2017. Δαπανήθηκαν περίπου 740 εκατομμύρια ευρώ στον τομέα αυτό, εν μέρει για την αποζημίωση των γεωργών που υπέστησαν ζημίες εξαιτίας των κυρώσεων που επέβαλε η Ρωσική Ομοσπονδία. Το σχετικό [δελτίο ελέγχου](#) δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2019.

Το ΕΕΣ παρουσιάζει τις ειδικές εκθέσεις του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο της ΕΕ, καθώς και σε άλλους ενδιαφερομένους, όπως στα εθνικά κοινοβούλια, παράγοντες του αντίστοιχου κλάδου και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι συστάσεις που διατυπώνουμε στις εκθέσεις μας υλοποιούνται.

Υπεύθυνος επικοινωνίας με τον Τύπο για τη συγκεκριμένη έκθεση

Vincent Bourgeois – ηλεκτρονική διεύθυνση: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

τηλ.: (+352) 4398 47502 / κιν. τηλ.: (+352) 691 551 502